

[Aksel Møller.]

fremad mod frigørelse af erhvervslivet og frigivelse af forbruget. Alt dette afhænger af den politiske stilling. Måske kræver den endelige afgørelse som sagt et valg, eller måske har det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard virkelig forleden dag taget bøssen fra den højtærede statsminister. Får vi imidlertid en uløselig konflikt på vareforsyningsloven, vil det snart vise sig, at dette kun er tuen, som vælter læsset. Man kan nu engang ikke her til lands føre en valgkamp alene på spørgsmålet om, hvorvidt en friliste skal rumme varer til et beløb af een milliard eller een milliard og 100 mill. kr. Man kan snarere påkalde befolkningens afgørelse af, om de tilbageværende rationeringer af forbrug og byggeri skal opretholdes, og dernæst slå porten op til en valgførelse, som drejer sig om hele regeringens økonomiske politik, beslutningen om kronesænkningen, om dens politiske konsekvenser, om betimeligheden af at give det økonomiske liv incitamenter ud over dem, som devalueringen vil skabe, om grundstigningsskyld, om eksportudvalg, om jordlovene, om skatterne o. s. v., o. s. v. Ser man den politiske situation under denne synsvinkel, behøver man jo ikke at være i tvivl om mit partis stilling. Vi er enige med regeringen i, at et valg ikke er nogen landsulykke. Eftersom den højtærede statsministers erklæring om, at der i dag ikke går nogen bro i den økonomiske politik mellem de konservative og regeringen, er af nyeste dato, forstår vi, at opfordringen til samarbejde ikke længere omfatter os. Kan devalueringenspartierne altså ikke finde hinanden i denne sag, skal de ikke regne med, at vi vil ile til undsætning. Så meget om den politiske side af sagen.

Naturligvis betyder dette forord ikke, at vi vil være passive under selve arbejdet på at få den bedst mulige vareforsyningslov. Hver gang denne lov har været til revision, har vi igennem et positivt medarbejderskab søgt den forbedret. Ingen, hverken den nuværende eller tidligere handelsminister, vil kunne bestride dette. Vi har under den nuværende handelsministers ægide bidraget afgørende til, at der blev skabt klarhed over grænserne for ministerens bemyndigelser, og vi har medvirket til at fjerne paragraffer, som gør disse bemyndigelser større, end landets økonomiske stilling kræver. Vi har bidraget til nedsættelsen af et vareforsyningsudvalg. Vi har søgt i loven at beskytte borgerne mod administrativ vilkårlighed. Vi har overvundet den højtærede ministers første og medfødte uvilje mod at indlede frilistepolitik. Vi har foreslået praktiske for-

anstaltninger til at smidiggøre administrationen, og vi har endelig søgt erhvervene inddraget i arbejdet på at anvise vejene til afvikling af denne lovgivning.

Det ærede medlem hr. Gustav Pedersen gjorde som ordfører en bemærkning, der omtrent lød som følger: en socialdemokratisk handelsminister skal ikke have ringere vilkår end andre. Jeg er ganske enig med det ærede medlem deri, men hverken en socialdemokratisk handelsminister eller nogen anden skal have videregående bemyndigelser, end den økonomiske situation i landet kræver. Det er netop på baggrund af den stadig forbedrede forsyningssituation, at vi fra revision til revision af denne lov har kunnet nå frem mod større og større frihed, og når vi nu står overfor en ny revision, forekommer det os på baggrund af den nuværende økonomiske stilling urimeligt at opretholde bemyndigelsen for ministeren til at rationere det indenlandske forbrug. Den nuværende situation begrunder ikke, at rigsdagen fortsat skal lade den højtærede minister udføre lovgivningens arbejde på dette område. Jeg siger ikke, at vi kan slippe af med alle rationeringerne, men vi bør i alt fald kunne slippe af med de fleste af de løbende.

Den højtærede minister forsvarede rationeringerne med, at deres ophævelse betyder øget forbrug. Ængstelsen for det forstår jeg, forsåvidt det drejer sig om varer af dollarværdi. Den højtærede minister ryster på hovedet, skal jeg oplyse det høje ting om, men den højtærede minister glemmer vel ikke, at han forleden dag i en tale til folketinget prøvede på at overbevise tinget om, at de rationeringer, som hidindtil var blevet ophævet, havde i alt fald for enkeltes vedkommende ført til et forøget forbrug. Jeg forstår godt, at denne ængstelse kan være tilstede, forsåvidt det drejer sig om varer af dollarværdi, men jeg fatter egentlig ikke argumentets dybde, når talen er om andre varer. Mon ministeren tør bestride, at til forøget forbrug af en vare svarer almindeligvis en nedgang i forbruget af andre varer. Vi må ved denne behandling af lovforslaget have fastslået, at nye rationeringer ikke kan indføres uden rigsdagens samtykke, og vi må have lejlighed til i det kommende udvalg at undersøge motiveringen for de af den højtærede minister fastholdte rationeringer.

Jeg skal ikke gå i enkeltheder. Et frit eller i hvert fald friere forbrugsvalg må være et af målene for arbejdet. Forholdet mellem smør og margarine, mellem kød og flæsk skulle således kunne gøres til et område for et friere forbrugsvalg. Den besynderlige fastholden af restaurationsmærkerne, for at